

14. Odpoveď ministra kultúry Slovenskej republiky M. Maďariča na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky M. Vášáryovej podanú 29. mája 2014 vo veci problematiky financovania časopisov ministerstvom

Minister kultúry
Slovenskej republiky

Marek MAĎARIČ

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania:		
20-06-2014		
Číslo spisu: PREDS-587/2014		
Listy:	1/3	Prílohy: —
RZ	ZH	LU

Bratislava 10. júna 2014
Číslo: MK-1916/2014-110/10344

Vážená pani poslankyňa,

pridelovanie dotácií umeleckým a kultúrnym časopisom sa riadi zákonom č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z., Výnosom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a doplneniami o podrobnostiach o účele poskytnutia dotácie, vzore žiadosti, popisu projektu a celkového rozpočtu projektu a ďalších podrobnostiach o náležitostiach žiadosti v znení neskorších predpisov, Smernicou č. 6/2013 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky ako i ďalšími úpravami pre túto oblasť.

Ministerstvo kultúry SR si uvedomuje dôležitú a nezastupiteľnú úlohu, ktorú majú literárne a iné umelecké časopisy pre každú umeleckú oblasť. Dôležitou súčasťou slovenskej národnej kultúry sú práve literárne časopisy. Sú prejavom slobodného myslenia ako aj slobodnej verejnej komunikácie. Sú práve tým článkom v reťazci, ktorý umožňuje sprístupňovanie aktuálneho diania a poskytuje priestor pre rôzne umelecké názory a podnety. Uvedomujeme si, že bez poskytnutia štátnej podpory by viaceré z nich nemohli vychádzať. Súčasne berieme na zreteľ aj skutočnosť, že pri poskytovaní finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu sa musí rešpektovať zásada ich hospodárneho nakladania. Podmienkou využívania pridelených finančných prostriedkov žiadateľmi o dotáciu z Dotačného systému MK SR je aj požiadavka účelnej kontroly a spätnej väzby, finančného aj vecného vyhodnotenia realizovaného projektu.

Chcem Vás ubezpečiť, že komisie expertov, nezávislých odborníkov v programe UMENIE, podprograme Literatúra a knižná kultúra, s plnou vážnosťou, veľmi zodpovedne a so znalosťou danej literárnej problematiky posudzujú každý jednotlivý projekt v zmysle platných podmienok poskytovania dotácií. V kontexte k ostatným predloženým projektom, ako aj celkovej výšky disponibilných finančných prostriedkov účelovo určených na podporu v danej oblasti, odborná komisia po dôkladnom zvážení všetkých kritérií predkladá návrhy na udelenie dotácie. Ministerstvo kultúry SR tieto návrhy a odporúčania komisie rešpektuje.

Chcem predovšetkým zdôrazniť, že Ministerstvo kultúry SR Vami spomínané časopisy nefinancuje, ale prostredníctvom svojho dotačného systému prispieva na ich vydávanie. Dotácia ministerstva na časopisy, ktoré ste uviedli, nepredstavuje ani polovicu požadovanej dotácie. Úlohou časopisov, ktoré podporuje ministerstvo kultúry, nie je podporovať programové vyhlásenie vlády, ani sa jednoznačne hlásiť k „záväzkom, ktoré vyplývajú z nášho členstva v Európskej únii, NATO a iných medzinárodných organizáciách“. Žijeme v pluralitnej demokratickej spoločnosti, každý má nárok vysloviť svoj názor. A úlohou kultúry bolo vždy nie jednoznačne podporovať kroky vlády, ale skôr

vyslovovať sa kriticky k jej práci. Naša história, najmä 20. storočie, je plná kontroverzných udalostí, na ktoré majú rôzne skupiny rôzne názory. Diskusia o týchto dejinných etapách je tiež jednou z úloh našej historiografie, ale aj žurnalistiky. Ak sa domnievate a máte dôkazy, že niektoré časopisy „už šesť rokov prispievajú k šíreniu etnickej nenávisti“, a podľa Vás ide o trestný čin, je Vaším nie právom, ale povinnosťou obrátiť sa na orgány činné v trestnom konaní.

Nazeranie časopisu Kultúra na niektoré dejinné udalosti bude vždy ovplyvňované nielen svetonázorom, ale aj cirkevnou politikou. A, samozrejme, aj osobnými postojmi, pretože aj každý vedecko-historický pohľad je istým priesečníkom všeobecne ustálených názorov, odkrývaním nových dokumentov, obohatený aj o osobné zážitky historika, ktorý dejinné udalosti nedokáže interpretovať aj cez osobné zážitky, ak nimi disponuje, nedeterminovať tým publikovaný obsah. Tieto pripomienky/poznatky dotačná komisia vyslovila k práci redakcie, a preto aj zásadne znížila finančnú požiadavku redakcie na dotáciu (na 42% z požiadavky žiadateľa), čím vyjadrila, že časopis Kultúra prináša aj príspevky, ktoré treba podporiť. Časopisy, ktoré nespĺňali kritériá hodnotenia na pridelenie dotácie nenavrhla.

Slovenské národné noviny ministerstvo kultúry prostredníctvom dotačného systému nepodporuje, v tomto roku udelilo dotáciu literárnej prílohe Orol tatranský, mesačníku, ktorý dáva priestor predovšetkým mladým literárnym talentom. Mimochodom, uverejnil rozhovor aj s Vašou dcérou, prozaičkou Hanou Lasicovou, ale dáva slovo aj významným predstaviteľom súčasnej literatúry.

Predpokladám, vážená pani poslankyňa, že Slovenské pohľady, najstarší slovenský časopis vychádzajúci nepretržite od roku 1881, v lepšom prípade nečítate a informácie máte z druhej ruky, inak by ste asi nemohli tvrdiť, že časopis Slovenské pohľady „klesol na úroveň nezriedka treťotriednych autorov“. Aj keď, samozrejme, môžeme mať na literárne hodnoty tvorby jednotlivých autorov rôzny názor, ale predsa si len myslím, že je trochu prisilné dať takúto nálepku napr. literátom z banskoštiavnického regiónu ako Anton Hykisch, Dana Podracká, Rút Lichnerová, Ján Švantner, ale aj ďalším v tomto časopise publikujúcim spisovateľom ako Peter Jaroš, Etela Farkašová, Mária Bátorová, Ján Čomaj, Jozef Leikert, jazykovedec Ján Kačala a ďalší. Nevymenoval som všetkých autorov, ale len tých, ktorí mali príspevky v ostatných dvoch číslach. Vaše slová o „treťotriednych autoroch“ mi pripomínajú neslávne známe slová môjho dávnejšieho predchodcu na adresu Vašich hereckých kolegov.

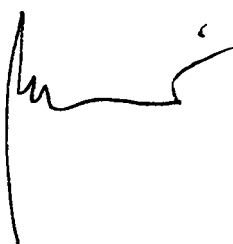
Najvyššiu dotáciu už dlhodobo skutočne dostáva Literárny týždenník. Pri tomto časopise dotačná komisia, ktorá mi navrhuje výšku dotácie, berie do úvahy predovšetkým aj skutočnosť, že ide o jediný slovenský kultúrny časopis, ktorý má väčšiu periodicitu ako mesačnú. Náklad, ktorý uvádza v žiadosti, - 2800 exemplárov na číslo, niekoľkonásobne prevyšuje náklady iných literárnych a umeleckých časopisov. Časopis Romboid, literárny časopis AOSS, dostal ako mesačník približne polovičnú dotáciu.

V predchádzajúcich rokoch upozorňovala dotačná komisia na potrebu čistoty smerovania Literárneho týždenníka, čo sa odzrkadlilo aj na znižovaní finančného objemu dotácie. Komisia očakáva, že po zmenách vo vedení Spolku slovenských spisovateľov (SSS) sa dominantne presadí zameranie na literatúru, čo napokon vyslovila aj v hodnotení. Žiaľ, obsah poznačili aj názorové rozdiely na hospodárenie SSS, čo sa prenieslo aj do obsahu týždenníka, ktorý je tým zbytočne zaťažovaný. Kým pred piatimi rokmi dostával Literárny týždenník dotáciu vo výške okolo 90 000 eur, v tomto roku to bolo 65 000 eur.

Odobrat' už pridelenú dotáciu napokon je veľmi vážny zásah do vydávania časopisu. Spomínate Kultúrny život. Chcem len pripomenúť aké dôsledky na vydávanie tohto časopisu v roku 1991 malo odobratie dotácie vtedajším predsedom vlády za povieдку (azda) Posledná večera. Znamenalo zánik časopisu, ktorý sa ani napriek ďalším snahám nepodarilo obnoviť.

Chcem zdôrazniť, že ministerstvo kultúry sa snaží aj napriek nie ideálnemu objemu finančných prostriedkov podporiť každý zmysluplný kultúrny projekt. Nevieam, o akých nepodporených časopisoch, pani poslankyňa, konkrétne píšete. Vo Vašej parlamentnej reči 29. mája ste spomenuli aj časopis OS. Počas môjho pôsobenia vo funkcii ministra v rokoch 2006 – 2010 tento časopis podporu vždy dostal. Nedostal ju až v roku 2011, keď bol ministrom kultúry Daniel Krajcer. Počas môjho súčasného pôsobenia na ministerstve kultúry vydavateľ časopisu OS v tomto ani v minulom roku o dotáciu nežiadal. Pripomínam, že prvým predpokladom na získanie dotácie je podanie žiadosti, ako to vyplýva zo zákona o poskytovaní dotácií.

S pozdravom

*Vážená pani
Magdaléna Vášáryová
poslankyňa Národnej rady SR
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava*

na vedomie:

*Vážený pán
Pavol Paška
predseda Národnej rady SR
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava*